

Pokud oči neostří, jak mají, nasadíme brýle.
Ale co když se náhle pohled rozvlní a zmuchlá?

Vidění člověka se zdravou sítnicí.

Zmuchlané vidění člověka s onemocněním sítnice ERM.

Zmuchlané vidění ROZVLNÍ SVĚT

Budou to už tři roky, kdy začala mít 65letá Irena nepřímé problémy s očima: „Trvalo to asi šest měsíců. Postupně se mi začal zhoršovat zrak a přestala jsem vidět ostře. Také jsem si všimla, že rovné hrany byly najednou jaksi divně zvlněné. Nemohla jsem se plně soustředit na běžné aktivity a bála jsem se řídit auto. Zrak mě zkrátka velmi omezoval.“ Svěřila se svému praktickému lékaři a ten ji hned poslal na prohlídku k očnímu. Tady

Hodinová operace v lokální anestezii zachránila Ireně zrak.

se dozvěděla, že její kvalita zraku byla pouze na 20 %, přičemž až od 50 % se smí řídit. „Doktor mi zároveň diagnostikoval makulární díru obou očí, kterou mi pro lepší představu popsal jako oko na punčoše. To právě způsobovalo ono mé zmuchlané vidění,“ vypráví Irena.

Škrálop v oku

Příběh Ireny není ojedinělý. Řadě lidí se stává, že najednou zjistí, že předměty vidí zkresleně, pokriveně, že jejich vidění je jaksi

zmuchlané. „Tento signál rozhodně neberte na lehkou váhu. Může se totiž jednat o jeden z varovných příznaků vážného onemocnění sítnice – o epiretinální membránu, tedy ERM,“ vysvětluje docent Petr Souček z Centra klinické oftalmologie v Praze. To je jediným pracovištěm v České republice, které se primárně zabývá komplexní problematikou sítnice.

Onemocnění vznikne tak, že se na povrchu centrální části sítnice (makuly zvané také žlutá skvrna) vytvoří jakýsi jemný škrálop několikrát tenčí než pavučina, který sítnici svažuje. Výsledkem je pak zmuchlané vidění, kdy se vertikály (tedy obraz ve svislém

směru) vlní. V horizontále (čili v rovině) jsou části obrazu vůči sobě navíc posunuty.

Zbydou jen obrysy

Když se objeví zmuchlané vidění, není radno návštěvu očního lékaře odkládat. „Hrozí totiž nebezpečí z prodlení. Pacient musí přijít včas, abychom se pokusili mu zrak zachránit. Sítnice je součástí mozku, a pokud odumře, nelze už funkci obnovit,“ upozorňuje docent Souček.

Zmuchlané vidění není charakteristické jen pro ERM. Stejným způsobem se projevují i věkem podmíněná degenerace makuly, makulární díra, kterou měla paní Irena, a také jiné choroby makuly. O jaké onemocnění sítnice se konkrétně jedná, zjistí jen oční lékař speciálním vyšetřením struktur vnitřního oka, které se nazývá optická koherentní tomografie.

Ačkoliv ERM nevede k úplné slepotě, pokročilé onemocnění může člověka opravdu těžce postihnout. „Existuje pojem praktická slepota, to je, když

se makula zajizví a neposílá do mozku žádné signály. Člověku pak zůstane funkční jen sítnice kolem, takže vidí pouze obrysové. Není nevidomý, ale nevratně ho to invalidizuje,“ vysvětluje lékař.

Pomůže jedině operace

K léčbě epiretinální membrány neexistují žádné oční kapky, léky nebo vitaminy. Jedinou možností léčby je chirurgický zákrok zvaný vitrektomie čili mikrochirurgické odstranění, sloupnutí onoho škrálopou na povrchu makuly,“ vysvětluje docent Souček, který paní Ireně odoperoval pravé oko v lokální anestezii. „Samotný zákrok byl hotový za necelou hodinu a především bez jakýchkoliv bolestí či komplikací. Pan doktor mi pak oko zalepil a manžel mě odvezl domů. Druhý den jsem absolvovala kontrolu, která potvrdila, že vše dopadlo dobře,“ vypráví paní Irena. První týden po operaci musela trávit s obličejem co nejčastěji obráceným k zemi, aby se jí oko po zákroku správně hojilo. Pravidelně ho prokapávala kapkami a zbytečně ho nenamáhala. Viděla jen obrysy, což je hned po zákroku normální.

Hlavně trpělivost!

„Po týdnu od zákroku jsem šla na další kontrolu.

JAK TO VIDÍ

doc. MUDr.
Petr Souček, Ph.D.,
oční lékař

■ Kdo má největší riziko zmuchlaného vidění?

Riziko rozvoje epiretinální membrány se zvyšuje s věkem. Studie ukázaly, že 2 % pacientů starších 50 let a až 20 % pacientů starších 75 let je nemocí ohroženo. Přičemž obě pohlaví jsou postižena stejně. Neznáme původ typické ERM, ale někdy mohou být její příčinou odchlípení sítnice nebo diabetická retinopatie. Škrálop se může objevit také po očních operacích.

Kvalita zraku se mi výrazně zlepšila až na 50 %. Makulární díra se zahojila. Problémy s viděním pravého oka (zvlněný obraz) zcela zmizely. Po čtyřech měsících se mi kvalita zraku zvýšila na 80 %. A stejně úspěšně se pak povedlo odoperovat levé oko. Od zákroku uplynuly už více než dva roky. Oči mi pořád slouží a opět zvládám všechny běžné aktivity, i řízení,“ pochvaluje si paní Irena. Většina pacientů po vitrektomii potvrzuje zlepšování zrakové ostrosti postupně. Je znatelné do tří měsíců, ale může trvat i rok. Ani operace ale nespraví zrak na úroveň před vznikem potíží. Je-li dokonale provedena, zabrání návratu nemoci. ■